

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933 -cü ildən çıxır. <http://www.amu.edu.az> № 08 (1713) 30 oktyabr 2020 - ci il

Qiyməti 50 qəpik

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana telefonla zəng edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 29-da Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana telefonla zəng edib.

Dövlətimizin başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğana və Türkiyə xalqına Cümhuriyyət Günü münasibətilə təbriklərini çatdırıb, tərəqqi və xoşbəxtlik arzularını ifadə edib.

Prezident İlham Əliyev Türkiyə Prezidentinin Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı ölkəmizə daim göstərdiyi siyasi dəstəyi bir daha yüksək qiymətləndirərək, dost və qardaş Azərbaycan və Türkiyə xalqlarının bundan sonra da bir-birinin yanında olacağına əminliyini bildirib.

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan göstərilən diqqətə və təbrikə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirərək qardaş Azərbaycan xalqına salamlarını və ən xoş arzularını çatdırıb, dost və qardaş xalqlarımızın hər zaman bir-birinin yanında olacağını vurğulayıb.

Telefon söhbəti zamanı ikitərəfli münasibətlər və regional məsələlər müzakirə edilib.

BU SAYIMIZDA

İstanbul Universiteti-Cərrahpaşanın rektoru Azərbaycan xalqının yanında olduqlarını bildirib 2

ATU və Ankara Universiteti əməkdaşlığı gücləndirir 3

Əcnəbi vətəndaşların ATU-nun rezidentura və magistratura pillələri üzrə qəbulu keçirilib 3

Azərbaycan Tibb Universitetinin tələbələri Türkiyənin Qazi Universitetinin onlayn dərslərinə qoşulurlar 6

İstanbul Universiteti-Cərrahpaşanın rektoru Azərbaycan xalqının yanında olduqlarını bildirib

Türkiyənin tibb sahəsində aparıcı ali təhsil müəssisələrindən biri olan İstanbul Universiteti-Cərrahpaşa Azərbaycan xalqının yanındadır.

Bu sözləri İstanbul Universiteti-Cərrahpaşanın rektoru professor Dr. Nuri Aydın Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli ilə telefon danışığında bildirib. Azərbaycan xalqının doğma torpaqlarının azadlığı uğrunda apardığı mübarizə ilə bağlı vəziyyəti diqqətlə və xüsusi həssaslıqla izlədiklərini bildiren professor Dr. Nuri Aydın rəhbərlik etdiyi kollektiv adından çıxış edərək bu məsələdə Azərbaycanı hərtərəfli dəstəklədiklərini bildirib: "Biz həm əməkdaşlıq etdiyimiz universitet olaraq, həm də qardaş ölkə olaraq bütünlüklə Azərbaycanı hər bir məsələdə, xüsusilə indiki anda apardığınız haqq savaşınızda dəstəkləyirik və yanınızda olduğumuzu bildiririk. İşğal

altındaki torpaqlarımızın azad edilməsi üçün apardığınız qətiyyətli siyasət bizi çox sevindirir və ruhlandırır. İnanırıq ki, Azərbaycandan tezliklə tam qələbə haqqında zəfər xəbərləri alacağıq".

ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəyli bu çətin anda verdiyi dəstəyə görə professor Nuri Aydın öz təşəkkürünü bildirərək, Azərbaycan xalqının başda Cümhurbaşkanı sayın Rəcəb Tayyib Ərdoğan olmaqla, qardaş Türkiyənin dəstək və yardımını hər zaman hiss etdiyini deyib: "Artıq bütün dünya bilir ki, Azərbaycan haqq savaşındadır və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun apardığı əməliyyatlar nəticəsində işğal altında olan torpaqlarımızın bir hissəsi azad olunub. Hərbi əməliyyatlar başladığı gündən biz Türkiyədən böyük dəstək görmüşük. Azərbaycan Tibb Universiteti olaraq, qardaş Türkiyənin və eyni zamanda, İstanbul Universitetinin bu haqlı mübarizəmizdə yanımızda ol-

mağından qurur hissi keçiririk və Sizlərə dərin təşəkkürümüzü bildiririk".
Rektor G.Gəraybəyli bir daha həmkarına təşəkkür edərək, gələcəkdə

universitetlər arasında əlaqələrin daha da genişləndirilməsinin hər iki universitetə faydalı olacağını bildirib.

Azərbaycan və bütün Türk dünyası üçün həssas olan bir dövəmdə qardaş Türkiyənin ən qabaqcıl universitetlərindən olan və uzun müddətdir sıx əməkdaşlıq etdiyimiz Ankara Universitetindən dəstək almaq bizi çox təsirləndirir. Bunu Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli Ankara Universiteti ilə birlikdə keçirilən vebinarda bildirib.

kursların keçirilməsi və elmi araşdırmaların aparılması kimi bəndlər daxildir. O.İsayev Ankara Universiteti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində gücləndirilməsi vacib olan istiqamətlər haqqında da fikirlərini bölüşüb. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 16 noyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş 2019–2023-cü illər üçün Azərbaycan Res-

publikasının beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmasının gələcəkdə ikili diplom məsələsinin həllinə kömək edəcəyini bildirib.

Azərbaycanın Türkiyədəki Səfirliyinin təhsil müşaviri Nəcibə Nəsimova son illər ATU-nun beynəlxalq əlaqələrinin genişləndiyini söyləyərək ATU-nun Qazi Universiteti ilə

ATU və Ankara Universiteti əməkdaşlığı gücləndirir

Professor G.Gəraybəyli iki universitet rəhbərliyi arasında keçirilən onlayn görüşdə çıxışı zamanı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin göstərişinə əsasən ordumuzun apardığı hərbi əməliyyatlar, işğaldan azad edilən ərazilər, xalqımızın mövcud yüksək əhval-ruhiyyəsi haqqında ətraflı məlumat verib. Rektor terrorçu mahiyyətini gizlətməyən Ermənistanın silahlı qüvvələrinin mülki əhalini hədəfə alması, indiyədək 60-dan çox dinc sakini - qadın və uşaqları qətlə yetirməsi, yüzlərlə yaşayış binasını dağıtması barədə də danışdı. Rektor Azərbaycan ordusunun apardığı haqq savaşının tezliklə tam qələbə ilə başa çatacağından əmin olduğunu qeyd edib.

Rektor qardaş Türkiyənin və eyni zamanda, Ankara Universitetinin bu haqlı mübarizəmizdə yanımızda olmasından qürur

hissi keçirdiyini bildirib və bu dəstəyə görə dərin təşəkkürünü çatdırıb.

Çıxışı zamanı tibb təhsili sahəsində Azərbaycanın ilk və ən öndə gedən təhsil ocağı olan ATU-da son illər aparılan islahatlar, tədris proqramlarının beynəlxalq standartlara və Türkiyə universitetlərinin proqramlarına uyğun olaraq dəyişdirilməsi barədə məlumat verən rektor Ankara Universiteti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində planlaşdırılan layihələr, iş birliyindən gözlənilən barədə də fikirlərini açıqlayıb.

ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Orxan İsayev Azərbaycan Tibb Universiteti ilə Ankara Universiteti arasında 2019-cu ildə imzalanmış akademik iş birliyi protokolunun şərtləri barədə danışdı. Qeyd edib ki, protokola müəllim və tələbələrin mübadiləsi, qısa və uzun müddətli klinik

publikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı sahəsində də əməkdaşlığın vacibliyini vurğulayıb.

Prorektor O.İsayev qeyd edib ki, hazırda ATU-da 717 Türkiyə vətəndaşı təhsil alır. Onlardan 410 nəfəri tibb, 173 nəfəri stomatologiya, 134 nəfəri əczaçılıq ixtisası üzrə oxuyur, 21 nəfəri isə rezidentura təhsili alır.

Türkiyənin Ankara Universitetinin rektoru, professor Dr. Necdət Ünüvar Ankara Universiteti olaraq daim Azərbaycanın yanında olduqlarını bir daha bəyan edib. Qeyd edib ki, ATU ilə Ankara Universiteti arasında əməkdaşlığı bir çox istiqamətlərdə möhkəmləndirmək olar. Bu sırada əczaçılıq ixtisası üzrə qarşılıqlı işlərin görülməsinə biləcəyini vurğulayıb. Professor Necdət Ünüvar ATU-

əməkdaşlıq çərçivəsində tibb bacısı ixtisası üzrə kursların təşkil olunduğunu diqqətə çatdırıb. İndi Ankara Universiteti ilə əczaçılıq ixtisası üzrə əməkdaşlığın ortaya qoyulmasının hər iki ali məktəb üçün əlverişli olacağına inandığını bildirib.

Vebinarda ATU-nun Tədris hissə müdiri, dosent Samir Cavadov, Əczaçılıq fakültəsinin dekanı, dosent Kamandar Yaqubov, Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, dosent Müşfiq Orucov, Ankara Universitetinin rektor köməkçiləri, fakültə dekanları iştirak ediblər.

Görüş iştirakçıları universitetlər arasında yeni əməkdaşlıq istiqamətlərinin araşdırılması məqsədilə işçi qrupunun yaradılmasına razılıq veriblər.

BMT-nin Baş katibi: Elm, birlik və həmrəylik COVID-19 üzərində qələbənin açarıdır

CCOVID-19 pandemiyası ilə bağlı böhranın aradan qaldırılması üçün fəvqəladə hallara daha yaxşı hazırlaşmaq, alimlərin fikrinə qulaq asmaq və həmrəylik ruhunda birgə fəaliyyət göstərmək lazımdır.

BMT-nin Baş katibi bu fikirləri səhiyyə üzrə sammitin iştirakçılarna ünvanlanmış videomüraciətdə söyləyib.

Oktyabrın 25-də Berlində başlanmış bu sammit Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) dəstəyi ilə keçirilir. Tədbirdə dünya dövlətlərinin, beynəlxalq təşkilatların və elmi ictimaiyyətin 2500 nümayəndəsi iştirak edir. Görüşdə səhiyyənin global problemləri və onların həlli yolları müzakirə ediləcək.

Antonio Quterres videomüraciətində koronavirus pandemiyasının dağıdıcı nəticələrini xatırladı: 42,5 milyon nəfər koronavirusa yoluxub, təqribən 1 milyon 147 min nəfər bu xəstəlikdən vəfat edib. Baş katibin fikrincə, bu pandemiya global səhiyyə sistemlərinin səmərəli olmadığını, onların fəvqəladə hallara lazımi şəkildə cavab verə bilmədiyini sübut edib.

Bu günə qədər pandemiya səbəbindən 500 milyona yaxın iş yeri itxisar edilib. Dünya iqtisadiyyatının hər ay üzləşdiyi itkilər 375 milyard dollara yaxındır. Qadınlara qarşı zorakılıq halları kəskin şəkildə artıb, psixi xəstəliklər isə "böhran daxilində böhran"a çevrilib. Təqribən 24 milyon uşaq təhsil almaq imkanından məhrum olub.

"COVID-19 2030-cu ilə qədər olan dövrdə davamlı inkişaf gündəliyində nəzərdə tutulanları həyata keçirmək imkanından uzaqlaşdırır", - deyən BMT rəhbəri daha sonra əlavə edib ki, "biz bu çağırışa hazır deyildik".

Quterres xatırladı ki, səhiyyənin əlçatanlığı hüququ dünyada milyardlarla insan üçün əslində əlçatmaz olub. Tibbi xidmətlərin yüksək dəyəri səbəbindən insanların çoxu bu xidmətlərdən istifadə edə bilmir. Baş katibin fikrincə ümumi tibbi sığorta tibbi xidmətin hər kəs üçün əlçatan, keyfiyyətli və ədalətli olmasının yeganə yoludur.

BMT-nin Baş katibi əmindir ki, bu gün elmə güvənmək, birlik və həmrəylik ruhunda fəaliyyət göstərmək həmişəkindən daha çox zəruridir. Onun fikrincə, məhz bu vasitələr, bir də virusun qarşısını almaq üçün yoxlanılmış vasitələr - maskalar, fiziki məsafə və əllərin gıyiyası pandemiya qalib gəlməyə kömək edə bilər.

Hər bir mərhələdə global həmrəylik lazımdır. İnkişaf etmiş ölkələr resursların çatışmadığı ölkələrdə səhiyyə sistemlərini dəstəkləməlidirlər", - deyən Quterres vurğulayıb ki, səmərəli vaksin yaradılmasına diqqət artırmaq və onun hamı üçün əlçatan olmasını təmin etmək lazımdır.

BMT-nin rəhbəri deyib: "Vaksinlər, diaqnostika və səmərəli müalicə üsulları insanları xilas etmək tədbirləri olmaqla bərabər, pula qənaət etməyə və cəmiyyəti xilas etməyə kömək edəcək. Onun fikrincə, təkə bir istiqamətdə fəaliyyət göstərməklə virusa qalib gəlmək mümkün deyil. Baş katib bu problemi kompleks şəkildə həll etməyə çağırır, müasir tədqiqatları səhiyyə sahəsində baza əhəmiyyətli tədbirlərlə əlaqələndirməyi təklif edir.

Baş katib vurğulayıb ki, yalan məlumatın yayılması öldürücü virusun müttəfiqidir. Onun sözlərinə görə virus, şayiələr və yalan birləşdikdə yoluxma və ölüm halları artır, sosial gərginlik və zorakılıq geniş yayılır. O deyib: "Əgər biz şayiələrin sui-qəsd və yalan nəzəriyyələrinin qarşısını almasaq, bütün səylərimiz puç olacaq". Quterres BMT-nin COVID-19 pandemiyası ilə bağlı yalan informasiyanın yayılmasına qarşı mübarizəyə yönəlmiş "Yoxlanılmışdır!" kampaniyasını xatırladı və beynəlxalq birliyi COVID-19-a qarşı vahid cəbhə şəkildə çıxış etməyə çağırır.

Əcnəbi vətəndaşların ATU-nun rezidentura və magistratura pillələri üzrə qəbulu keçirilib

Əcnəbi vətəndaşların ATU-nun rezidentura və magistratura pillələri üzrə 2020-2021-ci təhsil ili üçün qəbulu keçirilib.

Qəbul prosesinin şəffaf və mütəşəkkil aparılması məqsədlə, ATU rektoru-nun əmrinə əsasən xüsusi komissiya

Mərkəzində dil imtahanı keçirilib və imtahanı uğurla vermiş əcnəbi vətəndaşlar 2 hissədən ibarət olan re-

zidentura pilləsinə qəbulun müəssisə mərhələsinə buraxılıblar. Rezidentura pilləsi üçün 7 fərqli ölkədən 16 nəfər əcnəbi vətəndaş ərizə ilə müraciət edib. Bu vətəndaşlardan 3 nəfərin ərizəsi ikili vətəndaşlıq məsələlərinə

novaya, həmin şöbənin müdir müavinləri dosent Svetlana Babayeva, assistent Gülay Məmmədzaadə, Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, dosent Müşfiq Orucov, həmin şöbənin müdir müavini Nigar Ələkbərova daxil edilib.

16 oktyabr tarixində ATU-nun Test

görə qəbul edilməyib. Müraciətlər marmaginekologiya, üz-çənə cərrahiyyəsi, şüa-diaqnostika, gastroenterologiya, dermatovenerologiya və s. ixtisaslar üzrə olub.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası tərəfindən İslam Əməkdaşlığı Təşkilatı və Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlər üçün ayrılmış qrant hesabına 3 nəfər əcnəbi vətəndaş ATU-nun rezidentura pilləsində təhsil almaq hüququ qazanıb.

Magistratura pilləsinə qəbul olunmaq üçün ATU-nun Əczaçılıq fakültəsinin məzunu olan 2 nəfər əcnəbi vətəndaş müraciət edib. Qeyd olunan hər iki əcnəbi vətəndaş müsahibədən uğurla keçərək, farmakoqnoziya və əczaçılıq kimyası ixtisasları üzrə magistratura pilləsinə qəbul edilmək hüququ qazanıblar.

ATU-nun mətbuat xidməti

Əcnəbi vətəndaşların Tibb Universitetinin hazırlıq kursuna qəbulu davam edir

Azərbaycan Tibb Universitetinin hazırlıq kursuna əcnəbi vətəndaşların 2020-2021-ci tədris ili üçün qəbulu davam edir. Avqustun 20-dən başlayan qəbul prosesinin dekabra qədər davam edəcəyi planlaşdırılır.

Qeyd edək ki, ATU-nun Böyük Elmi Şurasının qərarına əsasən, 2018/2019-cu tədris ilində etibarən, universitetə əcnəbi vətəndaşların qəbulu admission.amu.edu.az veb-portalı üzərindən aparılır. Bu məqsədlə, lazımi sənədlərin elektron variantı portala yüklənir. Sənədlər yoxlanıldıqdan sonra müsahibə vaxtı təyin edilir. Artıq növbəti mərhələdə namizədlərlə videomüsahibə aparılır.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də dünyanın müxtəlif ölkələrindən olan əcnəbi vətəndaşlar ATU-da təhsil al-

maq üçün həvəs göstərilir. Bu günə qədər 1000-ə yaxın müraciət elektron qaydada portala daxil olunub.

Qəbul prosesinin şəffaf aparılması üçün rektorun əmri ilə xüsusi komissiya yaradılıb. Komissiyanın tərkibinə Ümumi işlər üzrə prorektor Tahir Vəliyev, Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor, dosent Orxan İsayev, Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, dosent Müşfiq Orucov, Xarici tələbələrle iş üzrə dekan, dosent Qorxmaz Əhmədov, dekan müavini Nəzrin Musabəyova və fənn müəllimləri daxildir.

Yüksək bal toplayan abituriyentlər

Bu il qəbul imtahanında yüksək bal toplayan 573 nəfər Azərbaycan Tibb Universitetinin Müalicə-profilaktika fakültələrinə daxil olublar. Bu tələbələrdən 311 nəfəri I Müalicə-profilaktika, 262 nəfəri isə II Müalicə-profilaktika fakültəsində təhsil alacaqlar. Qəbul olunanlar arasında yüksək bal toplayan tələbələrdən bir qrupunu oxucularımızla da tanış etmək qərarına gəldik.

Qeyd edək ki, bu ildən etibarən ilk dəfədir ki, ATU-da ingilis bölməsi fəaliyyət göstərəcək. Bu bölməyə qəbul olan tələbələr II Müalicə-profilaktika fakültəsində ingilis dilində həkimlik peşəsinin sirlərinə yiyələnəcəklər.

Həsənbala Əliyev

Əliyev Həsənbala Fuad oğlu 24 dekabr 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Bakı şəhər A.Səfərov adına 114 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. 691.2 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Universitetə ən yüksək bal toplayan tələbə hesab olunur.

O, ali məktəbdə tibb elminin incəliklərini öyrənməklə gələcək arzularını da gerçəkləşdirəcəyinə əmindir.

Nəzrin Rəfiyeva

Rəfiyeva Nəzrin Bənamil qızı 19 noyabr 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Bakı şəhər Yuri Kovylov adına 229 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. 690.9 balla Azərbaycan Tibb Universitetinin ingilis bölməsinə daxil olub. N.Rəfiyeva bu bölməyə qəbul olduğu üçün özünü xoşbəxt hiss edir. İngilis dilini mükəmməl bilən Nəzrin hesab edir ki, bu dilin vasitəsi ilə tibbi nailiyyətlərə dünya təcrübəsini də yaxından izləyə biləcək.

Elmir Əhmədzadə

Əhmədzadə Elmir Asif oğlu 28 iyul 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Türkiyə Dəyanət Vəqfinin Bakı Türk Liseyini bitirib. 690.3 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Bir sıra fənn olimpiadalarında iştirak edib və uğur qazanıb. Arzusu savadlı bir həkim kimi yetişərək xalqın sağlamlığı keşiyində durmaqdır.

Elmir İsmayilov

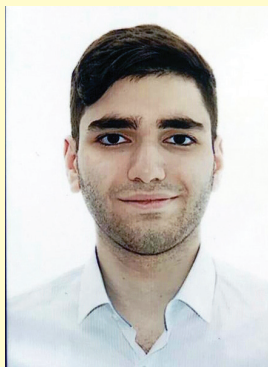
İsmayilov Elmir Fuad oğlu 17 aprel 2002-ci ildə anadan olub. Bakı şəhər D.Nəbiyev adına 178 nömrəli tam orta məktəbi 2020-ci ildə bitirib. 690.1 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə qəbul olub. Uşaqlıqdan arzusu həkim olmaq idi. İstəyinə çatmaq yolunda ilk sınaqdan uğurla keçdiyi üçün özünü xoşbəxt hiss edir.

Şəfa Abdullayeva

Abdullayeva Şəfa Cəsarət qızı 1 noyabr 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Şəki şəhər Kiş kənd 4 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. 688.4 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Rayon üzrə keçirilən fənn olimpiadalarında iştirak edərək uğurlar qazanıb. Təhsil aldığı Azərbaycan Tibb Universitetində də uğur qazanacağına əmindir.

İlyas İlyaslı

İlyaslı İlyas Zöhrab oğlu 16 sentyabr 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Bərdə şəhəri N.Gəncəvi adına 2 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. 684.8 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Oxuduğu məktəbin ictimai işlərində və tədbirlərində fəal iştirak edib.

Nəzrin Kazımova

Kazımova Nəzrin Adil qızı 28 dekabr 2002-ci ildə anadan olub. 2020-ci ildə Türkiyə Dəyanət Vəqfinin Bakı Türk Liseyini bitirib. Həmin il sənədlərin Dövlət İmtahan Mərkəzinə verib. 683.9 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Onun da arusu həkim olmaq idi. ATU-ya daxil olduğu üçün sevincinin həddi-hüdudu yoxdur.

Əli Quliyev

Quliyev Əli Həsən oğlu 20 mart 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Gəncə şəhər 34 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. 683.6 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Region üzrə bir sıra fənn olimpiadalarında iştirak edib və uğurlar qazanıb. Əldə etdiyi nailiyyətlərə görə ona dərs deyən müəllimlərinə minnətdardır.

Araz İsrailov

İsrailov Araz Rəfael oğlu 21 mart 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Bakı şəhər 47 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. 680.6 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Oxuduğu məktəbdə özünü nümunəvi şagird kimi göstərüb. Sınıf yoldaşları arasında həmişə öz fəallığı ilə fərqlənib. Özünə inamlıdır. Hesab edir ki, gələcəkdə savadlı həkimlərdən biri ola bilər.

Azərbaycan Tibb Universitetini seçdilər

Aytən Cəfərova

Cəfərova Ayten Musa qızı 20 iyun 2003-cü ildə anadan olub. Goranboy rayonunun Qaradağlı kənd Mübariz Səfərov adına tam orta məktəbini bitirib. 677.3 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Onun da arzusu ağ xalat geyinmək və xəstələrə şəfa vermək olub. Hesab edir ki, həkim peşəsi şərəfli peşədir və bu ada layiq olmaq və özünü doğrultmaq üçün hələ çox oxumalı və çox çalışmalıdır. Özünə inamlıdır. Bu sahədə uğur qazanacağına əmindir.

Pərizad Hüseynli

Hüseynli Pərizad Nizami qızı 13 fevral 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Qubadlı rayon H.Quliyev adına Texniki Fənnlər Təmayüllü Çaytumas Məktəb-Liseyini bitirib. 672.1 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Keçirilən fənn olimpiadalarında iştirak edib. Uğur qazandıqları da olub. Məqsədinə çatmaq üçün həmişə çalışıb. Tibb Universitetinə daxil olduğu üçün sevincinin həddi-hüdudu yoxdur. Savadlı həkim olmağı qarçısına məqsəd qoyub.

Fərid Hüseynov

Hüseynov Fərid Mehman oğlu 5 dekabr 2002-ci ildə anadan olub. 2020-ci ildə S.C.Pişəvəri adına Respublika Humanitar Fənnlər Gimnaziyasını bitirib. 676.8 balla Azərbaycan Tibb Universitetinin ingilis bəğlməsinə daxil olub. Bu bölməyə daxil olduğu üçün çox sevinir. Gələcəkdə təhsilini inkişaf etmiş Avropa ölkələrinin birində davam etdirməyi, tibb sahəsində təcrübə və biliyini artırmaq niyyətindədir.

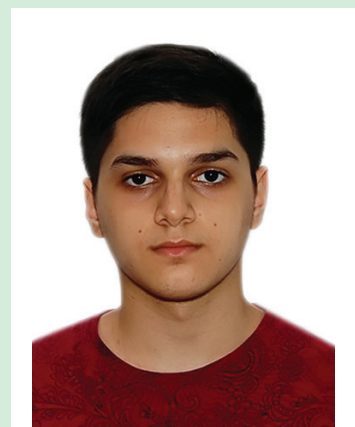
Məhəmməd Qallacov

Qallacov Məhəmməd Şamil oğlu 1 aprel 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə H.Əliyev adına Liseyi bitirib. 672 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Oxuduğu Liseydə həmişə fəallığı ilə seçilib. Müəllimlərinin sevimlisi olub. Liseydə keçirilən tədbirlərdə yaxından iştirak edib. Tibb Universitetinə daxil olmasını həyatının ən önəmli mərhələsi hesab edir.

Ayxan Çələbiyev

Çələbiyev Ayxan Elxan oğlu 24 iyun 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Bakı şəhəri Novruzov qardaşları adına 36 nömrəli tam orta məktəbini bitirib. 671.6 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Bir sıra fənn olimpiadalarında iştirak edib, uğurlar qazanıb. Arzusu bacarıqlı həkim olmaqdır. ATU-ya daxil olduğundan çox məmnundur. Müvəffəqiyyətə imza atdığı üçün valideynlərinə və müəllimlərinə minnətdardır.

Aqil Nəzərov

Nəzərov Aqil Elnur oğlu 10 avqust 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Quba şəhər A.Məmmədov adına 2 nömrəli Təbiət Fənnlər Təmayüllü Məktəb-Liseyini bitirib. 674.9 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Onun da arzusu həkim olmaqdır. Arzusuna çatdığı üçün sevinclidir. O da qazandığı nailiyyətlərə görə valideynlərinə və müəllimlərinə minnətdardır.

Xətai Əzimli

Əzimli Xətai Xanoğlan oğlu 7 iyun 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Füzuli rayon 47 nömrəli tam orta məktəbini bitirib. 670.4 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Savadlı və təcrübəli həkim kimi özünü yetişdirmək niyyətindədir. Ən böyük arzusu işağldan azad olunmuş torpaqlarımızda fədakar həkim kimi fəaliyyət göstərməkdir.

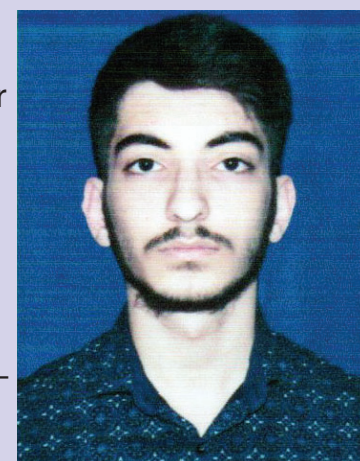
Nəriman Həsənov

Həsənov Nəriman Pərviz oğlu 27 fevral 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Ordubad rayon Nüsnüs kənd tam orta məktəbini bitirib. 671.6 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Orta məktəbdə nizam-intizamı və fəallığı ilə fərqlənib. Buna görə də müəllimlərinin sevimlisi olub. ATU-nu bitirəndən sonra təhsilini xaricdə davam etdirmək niyyətindədir.

Vüsal Abdullayev

Abdullayev Vüsal Əli oğlu 14 oktyabr 2003-cü ildə anadan olub. 2020-ci ildə Bakı şəhəri Ə.Ələsgərov adına 244 nömrəli tam orta məktəbini bitirib. 669.8 balla Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub. Oxuduğu orta məktəbdə keçirilən tədbirlərdə fəal iştirak edib. Vüsalın da arzusu ATU-nu bitirdikdə sonra Avropa ölkələrinin birində təhsilini davam etdirməkdir.

Təcrübəli müəllim, tələbələrin sevimlisi

Zemfira Əbdul Həmid qızı Əliyeva 1935-ci ildə İrəvan şəhərində həkim ailəsində anadan olmuşdur. İkinci Dünya Müharibəsindən sonra Bakıya köçür, burada 46 sayılı orta məktəbi bitirərək 1952-ci ildə N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutunun müalicə fakültəsinə daxil olur.

Həkim peşəsinə sevgi hələ gənc yaşlarında, Santk-Peterburq Hərbi-tibbi akademiyasının müdavimi olan atası Əbdul Həmid Qəniyevin yolu ilə getmək arzusunda yaranmışdır. Təhsil illərində ictimai fəaliyyətlə məşğul olmuşdur - institutun komso-mol təşkilatının katib müavini seçilmiş, 1957-ci ilin yayında Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində Moskvada keçirilən VI Ümumdünya gənclər və tələbə festivalında iştirak etmişdir. Əmək fəaliyyətinə Sumqayıtda Boruprokat zavodunun tibbi-sanitar hissəsinin həkimi qismində başlamışdır. 1962 - 1967-

ci illərdə Bakı şəhəri Nərimanov rayon 18 sayılı poliklinikasında əvvəlcə sahə həkimi, sonradan isə Ə.Əliyev adına Azərbaycan Həkimlərin Təkmilləşdirmə İnstitutunda nevrologiya üzrə ixtisaslaşma keçdikdən sonra həkim-nevropatoloq kimi çalışmışdır. 1967-ci ildə Moskvaya, SSRİ Tibb elmləri akademiyasının Mərkəzi gigiyena və peşə xəstəlikləri ETİ nəzdində kliniki ordinatoraya göndərilmişdir. Ordinatoranı həkim-nevropatoloq-profpatoloq ixtisası üzrə bitirdikdən sonra 1969-cu ildə N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutunun Əmək və peşə xəstəliklərinin gigiyenası kafedrasına qəbul olunmuşdur və bu andan etibarən öz peşə yolunu bizim ali təhsil müəssisəsi ilə bağlamışdır. Kafedrada professor B.M.Şextmanın rəhbərliyi ilə 1971-ci ildə benzolun orqanizmə zərərli təsirləri mexanizminin öyrənilməsinə başlamışdır. Bu sahəyə maraq Respublikada paytaxtdan şimalda yerləşən Sumqayıt şəhərində neft-kimya sənaye kompleksinin sürətli inkişafı ilə şərtlənmişdir. Lakin rəhbər ictimai iş irəli sürüldüyü üçün elmi işi müvəqqəti

olaraq dayandırmışdır. 1973-cü ildə institutun partiya komitəsinin katib müavini seçilmişdir. Bu vəzifədə 1978-ci ilə qədər işlədikdən sonra I Daxili xəstəliklər kafedrasının asisstantı təyin olunmuşdur. Ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarında, o zaman Leninqradda işləyən professor Zakir Qarayevin rəhbərliyi ilə dissertasiya üzərində işə qayıtmışdır. 1991-ci ildə namizədlik dissertasiyasını uğurla müdafiə etmişdir, 1993-cü ildə I daxili xəstəliklər və reanimatologiya kafedrasının dosenti seçilmişdir. 80-dən artıq elmi işlərin, metodiki tövsiyələrin, həkimlər üçün tədris-metodiki vəsaitlərin, peşə xəstəlikləri üzrə silsilə mühazirələrin müəllifidir. Akademik Zərifə Əliyeva tərəfindən əsas qoyulan ənənələrin davamçısı olaraq, uzun illər ərzində Universitetimizdə peşə xəstəlikləri sahəsində tanınmış mütəxəssis sayılır. 2019-cu ildən əməkdar elm xadimi, professor Əlihüseyn Hidayətovun rəhbərlik etdiyi III Daxili xəstəliklər kafedrasının dosentidir. İşlədiyi illər ərzində ölkəmizin bütün bölgələrində fəaliyyət göstərən bir neçə nəsil həkim hazırlamışdır. Öz üzərində da-

yanmadan işləyir, tədrisin yeni texnologiyalarını mənimsəyir. Tələbkarlıq və prinsipliliklə fərqlənir, həmkarları və tələbələr arasında böyük hörmətə malikdir. 1978-ci ildə "Səhiyyə əlaçısı" nişanı, 2010-cu ildə isə "Həmkarlar İttifaqında xidmətlərinə görə" Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyasının medalı ilə təltif olunub. Müxtəlif illərdə kafedranın metodiki komissiyalarının, müalicə-profilaktika fakültəsinin Aprobasiya Şurasının üzvü olmuşdur. Ad günü münasibəti ilə sevimli həmkarımız Zemfira xanımı təbrik edir, ona möhkəm can sağlığı, xoşbəxtlik və gələcək fəaliyyətdə uğurlar arzulayırıq!

III Daxili xəstəliklər kafedrasının əməkdaşları

Azərbaycan Tibb Universitetinin tələbələri Türkiyənin Qazi Universitetinin onlayn dərslərinə qoşulurlar

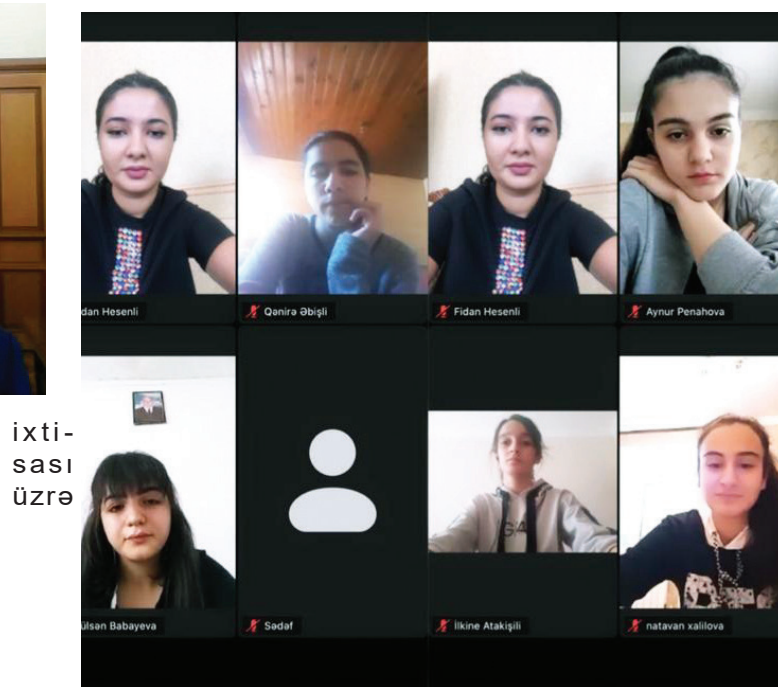
Azərbaycan Tibb Universitetinin praktikasında ilk dəfə olaraq tələbələrımız Axarici ali təhsil müəssisəsinin onlayn dərslərinə qatılıblar.

ATU-nun ictimai səhiyyə fakültəsinin I kurs tələbələri tibb bacısı ixtisası üzrə Türkiyənin Qazi Universitetinin keçdiyi onlayn dərslərdə iştirak ediblər.

Dərslərdən öncə ATU və Qazi Universitetinin rəhbərliyinin və müvafiq fakültələrinin dekanlarının, həmçinin Azərbaycanın Türkiyədəki səfirliyinin Təhsil müşaviri Nəcibə Nəsimovanın iştirakı ilə ümumi tanışlıq xarakteri daşıyan görüş keçirilib. Görüşdən sonra tibb bacısı ixtisası üzrə distant formada dərse start verilib.

Qeyd edək ki, ortaq onlayn dərslərin keçirilməsi haqqında razılıq bir müddət öncə Azərbaycan Tibb Universitetinin və Türkiyənin Qazi Universitetinin rektorlarının iştirakı ilə təşkil olunan vebinar da əldə olunmuşdu. Məhz həmin görüşdə ATU-da yeni açılan tibb bacısı

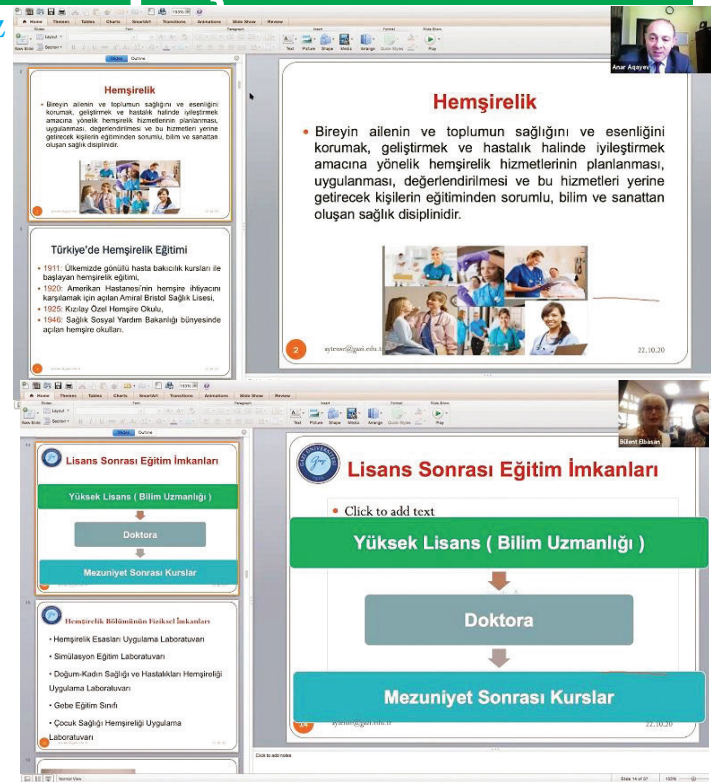

dərslərin təşkilində Qazi Universitetinin çoxillik praktikasından istifadə etmək, onlayn dərslərdə ATU tələbələrinin də iştirakının təmin edilməsi məsələsi gündəmə gətirilmişdi.

Həmin video görüşdə iki ali məktəb arasında əməkdaşlıq, pandemiya dövründə fəaliyyətin genişləndirilməsi və qarşılıqlı layihələr barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Uzun illərdir ki, ATU ilə Qazi Univer-

siteti arasında çoxşaxəli əməkdaşlıq mövcuddur. Bi iki ali məktəb arasında imzalanan anlaşma memorandumuna əsasən, tərəflər ali təhsilin keyfiyyətinin artırılmasına yönəlmiş ortaq layihələr, mübadilə proqramları icra edirlər. Yaxın gələcəkdə ATU və Qazi Universiteti arasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 16 noyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2019–2023-cü illər üçün Azərbaycan

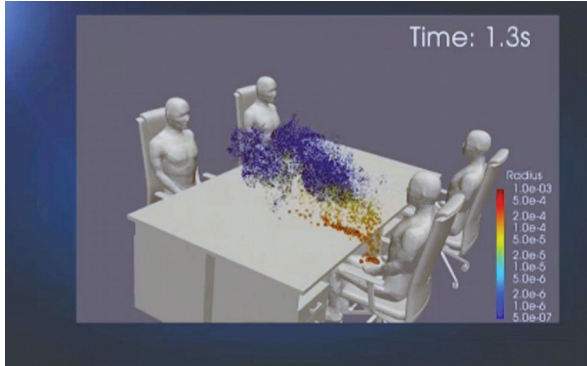
Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində ikili diplom proqramı istiqamətində əməkdaşlıq qurulması planlaşdırılır.

Gələcəkdə ATU-da tibb bacısı ixtisası üzrə dərslər deyəcək gənc müəllimlər üçün də Qazi Universiteti ilə birgə onlayn vebinarın təşkili nəzərdə tutulub.

Yapon alimləri virusun necə yayılmasını göstəriblər

◆ Maskalar bütün dünyada insanlar üçün adi atributa çevrilib: hesab edilir ki, onlar müəyyən dərəcədə koronavirusun yayılmasının qarşısını alırlar. Ancaq təhlükə gözlə görünmədiyindən, bu üsulun necə işlədiyini təsvir etmək olmur. Bir qrup yapon tədqiqatçısı insanın maskasız danışdığı, oxuduğu və öskürdüyü vaxt virus hissəciklərinin hərəkətini modelləşdirmək və nümayiş etdirmək üçün "Fugaku" superkompüterindən istifadə edib.

AZƏRTAC "Euronews" telekanalına istinadla xəbər verir ki, tədqiqatçılar qrupuna rəhbərlik edən Kobe University & RIKEN-nin professoru Makoto Subokura deyib: "Əgər biz virusun məhz necə yayıla biləcəyini çəkib bütün dünyaya göstərə bilsək, onda insanlar təhlükənin ciddiliyini birbaşa təsvir edə və zəruri qabaqalayıcı tədbirlər haqqında elmi cəhətdən düşünərlər".

Tədqiqatlar nəticəsində məlum olub ki, daha yüksək hava rütubəti kiçik aerosol

hissəciklərinin sayının artmasına səbəb olur. Alimlər müxtəlif qoruyucu vasitələri müqayisə edərək belə bir qənaətə gəliblər ki, maskalar həqiqətən də yüksək qoruyucu effektə malikdir. Bununla yanaşı, onlardan düzgün istifadə olunmasının və sosial məsafənin qorunmasının vacibliyi də qeyd olunub. Təcrübələr göstərir ki, böyük hissəciklər virusdaşıyıcılarının yaxınlığında yer düşür və onlardan uzağa uça bilmirlər.

Tibb Universitetinin startap komandası Silahlı Qüvvələrə Yardım Fonduna vəsait köçürüb

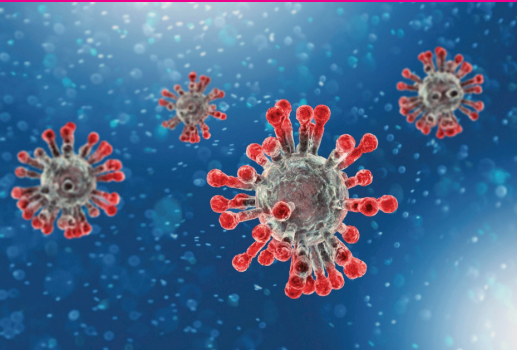
Ötən il "İdeyadan Biznesə - İZB" startap müsabiqəsində respublika üzrə üçüncü yerə layiq görülən Azərbaycan Tibb Universitetinin "Palliativ+" startap komandası Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrinə Yardım Fonduna dəstək olub.

"Palliativ+" üzvləri Azərbaycan ordusunun şərəfli tarix yazdığı bir vaxtda müsabiqədə qazandıqları məbləğin qalan hissəsini, yəni 800 manatını Fonda ianə ediblər.

Qrup üzvləri – layihə rəhbəri, tələbə İsmayıl Nəzərli, həkim-rezident Məhərrəm Alimli, tələbələr – Etibar Abbasov, Qəmə Məmmədbəyli, Azad Kərimli və Ülker Hüseynova öz təşəbbüsləri ilə bu addımı atıblar.

SARS-CoV-2 çirklə havada daha sürətlə yayılır

◆ Çindən alınmış məlumatlar göstərir ki, havanın daha çox çirklənməsi SARS-CoV-2-nin ötürülməsinin artmasına gətirib çıxarır, bu da COVID-19 yoluxmalarının sürətlə yayılmasına şərait yarada bilər.

AZƏRTAC bu barədə "MedikForum"a istinadla xəbər verir.

Çirklə hava immun sistemini zəiflədərək və müqaviməti çətinləşdirərək infeksiyaya həssaslığı artırır, bununla da virusu yayır. Bundan başqa virusun havada ən xırda hissəcikləri onun ömrünü uzadaraq yoluxma ehtimalını artırır.

Honkonq Elm və Texnologiya Universitetinin alimləri "MedRxiv" preprintlərin serverində dərc edilmiş tədqiqatda Çində havanın çirklənməsinin COVID-19-un ötürülməsinə təsirini dəyərləndiriblər. Analiz üçün 2020-ci il yanvarın 1-dən aprelin 1-dək olan dövrdə Çində COVID-19-un yayılması

və havanın keyfiyyəti barədə məlumatlardan istifadə edilib.

Tədqiqatçılar müşahidə ediblər ki, havanın yüksək səviyyədə çirklənməsi virusun ötürülmə ehtimalını artırır. Havanın keyfiyyət indeksinin 14,3 faiz artması çirklənmənin təsirindən 2-13 gün sonra ötürməni 2,8 faiz bəndi qədər artırır. Bu nəticə hətta izolyasiya dövründən sonra və koronavirusun yayılmağa başladığı Uhandan götürülən məlumatlarda da saxlanılıb.

Cardiovascular Research: havanın çirklənməsi COVID-19-dan ölüm hallarını artırır

◆ "Cardiovascular Research"-da (Avropa Beynəlxalq Kardioloqlar Cəmiyyətinin jurnalı) dərc olunmuş beynəlxalq araşdırmaya əsasən, havanın uzun müddət ərzində çirklənməsi bütün dünyada COVID-19-dan ölüm riskini orta hesabla 15 faiz artırır.

19, Fransada 18, Böyük Britaniyada isə 14 faiz artmasına gətirib çıxara bilər.

Tədqiqatçılar hesablamaları aparmaq üçün çirkləndirici kiçik hissəciklərə (PM2,5), torpağın çirklənməsinə və nəzarət şəbəkəsinə dair məlumatları peyk məlumatları ilə birləşdiriblər. Bununla yanaşı, müəlliflər sözügedən yoluxma

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədqiqatda artıq erkən ölümlərə səbəb olan havanın çirklənməsinin yeni növ koronavirusdan ölüm hallarına təsir dərəcəsi müəyyənləşdirilib.

Almaniyanın Mayns şəhərindəki Kimya İnstitutunun professoru Maks Plankın və onun həmkarlarının fikrincə, bu məsələdə Avropanın payı 19 faiz, Şimali Amerikanın 17 faiz, Şərqi Asiyanın isə 27 faiz təşkil edir.

Alimlərin hesablamalarına görə, havanın uzun müddət ərzində çirklənməsi COVID-19 səbəbindən baş verən ölüm hallarının Braziliyada 12, Portuqaliyada 11, İspaniyada 9, İtaliyada 15, Çexiya Respublikasında 29, Çində 27, Almaniya 26, İsveçrədə 22, Belçikada 21, Hollandiyada

və yeni növ koronavirus səbəbindən baş verən ölüm halları arasındakı birbaşa səbəb-nəticəni müəyyənləşdirməyiblər.

Tədqiqatçıların sözlərinə görə, çirkləndirici hissəciklər hüceyrələrin səthində yerləşən və yeni koronavirusun xəstələrə yoluxma prosesində iştirak edən ACE-2 reseptorunun aktivliyini artırır.

Tədqiqatda təmiz və bərpaulunan enerji mənbələrinə - yaşıl iqtisadiyyata keçid havanın keyfiyyətinə və ətraf mühitə faydalı təsir göstərə biləcəyi xüsusi qeyd edilib. Alimlər əmin olduqlarını bildiriblər ki, yaşıl iqtisadiyyata keçid bütün dünyada iqlim dəyişikliyinə məhdudlaşdıraraq yerlərdə insanların sağlamlığına kömək edəcək.

Qədim Tibet üsulu ilə orqanizmin təmizlənməsi

Yaşadığımız həyatda hər gün yüzlərlə kimyəvi maddənin təsirinə məruz qalıyıq. Qəbul edilən qidalardakı konservant və rəngləyici qatqılar, havadakı tüstü və zəhərli qazlar, siqaret və spirtli içkilər hüceyrələri zədələyir, müxtəlif xəstəliklərə və vaxtından əvvəl yaşlanmaya səbəb olur. Ona görə də vaxtaşırı orqanizmi təmizləmək və hüceyrələrin yenilənməsini sürətləndirmək lazımdır. Orqanizmin duz və yağlardan təmizlənməsi, maddələr mübadiləsinin yaxşılaşdırılması, qan damarlarının elastikliyinə artırılması, miokard infarktı və insult riskinin azaldılması, görmə qabiliyyətinin yaxşılaşdırılması cavanlaşmanın ən vacib elementləridir.

Reseptə əsasən qabıqdan təmizlənmiş 200 qram sarımsaq taxta həvəngdəstədə əzilir, gil və ya şüşə qaba yerləşdirilir, üzərinə 200 ml 70 faizli spirt əlavə olunur, qabın ağzı kəpik bağlanır, 10 gün qaranlıq yerdə saxlanılır, sonra bez parçadan süzülür. Sarımsaq cövhəri 50 ml südlə qəbul edilir. Birinci gün səhər 1, günorta 2, axşam 3, ikinci gün səhər

4, günorta 5, axşam 6 damcı qəbul edilərək 5-ci gün qəbul edilən damcıların miqdarı 15-ə çatır, 6-cı gün səhər 15 damcı, günorta 14, axşam 12 damcı qəbul edilməyə başlayır və hər dəfə azaldılaraq 10-cu gün axşam bir damcı qəbul edilir.

Bundan sonra cövhər qurtarana qədər gündə 3 dəfə 25 damcı qəbul edilir. Müalicə kursu 5 ildən bir təkrar oluna bilər.

Son günlər koronavirusa yoluxma hallarında artım müşahidə olunur, hətta antirekord da qeydə alınıb. Oktyabrın 25-də qeydə alınan 946 yoluxma faktı indiyədək müşahidə etdiyimiz ən yüksək gündəlik yoluxma sayıdır. Son bir ay ərzində həftələr üzrə statistikaya baxsaq, görürük ki, sentyabrın 28-dən oktyabrın 4-dək 668, oktyabrın 5-dən 11-dək 1291, oktyabrın 12-dən 18-dək 2982 və oktyabrın 19-dan 25-dək 4995 yeni yoluxma halı müşahidə olub. Ölüm sayı da artıb. Belə ki, xəstəlikdən həftə ərzində müvafiq olaraq, 10, 13, 17 və 45 nəfər həyatını itirib. Son 15 gün ərzində aktiv xəstə sayı təxminən dörd dəfə artıb. Rəqəmlər vəziyyətin ciddiliyini bir daha göstərir.

Pandemiya ilə bağlı məsuliyyətimiz dəfələrlə artıq olmalıdır, cəbhədə döyüşən əsgər-zabit heyətini düşünməliyik

Bunu TƏBİB-in İnfeksiyon xəstəliklər üzrə işçi qrupunun həkim-infeksiyonisti Nəzrin Mustafayeva deyib.

"Koronavirus xəstəliyi 80 faizdən çox hallarda yüngül simptomlarla keçir, onun spesifik müalicəsi yoxdur. Xəstəliyi orta ağır və ağır keçirənlərə dəstək müalicəsi tətbiq olunur. Digərləri isə müalicə olunmadan belə sağala bilər. Belə ki, xəstəlik gənclərdə, uşaqlarda, xroniki xəstəliyi olmayanlarda, risk qrupundan kənar qalanda öz-özünə sağalır keçə bilər. Yanaşı xəstəliyi, xroniki xəstəliyi olanlar, risk qrupuna aid edilənlər, yaşlılar, immunsupressiv xəstələr koronavirusu daha ağır keçirirlər. Ölüm statistikasında da bu meyarlar üstünlük təşkil edir. Lakin COVID-19-dan həyatını itirənlər arasında öz-özünə müalicə alan, xəstəxanaya gec müraciət edən şəxslər də az deyil. İnsanlar arasında bəzən yanlış fikirlər yaranır, əlamətləri müşahidə etsələr də soyuq deyimə, soyuq su içmə ilə əlaqələndirir, koronavirusa yoluxduğunu ağıllarından belə keçirmək istəməzlər. Bu səbəbdən gecikmələr müşahidə olunur. Yalnız iş-isdən keçdikdən, xəstənin vəziyyəti ağırlaşdıqdan və evdəki müalicələr öz təsirini göstərmədikdən sonra onlar xəstəxanaya müraciət edirlər. Bizim onlara edə biləcəyimiz yardım müəyyən imkanlar çərçivəsindədir. Buna görə də bəzən görülən tədbirlər fayda vermir", - deyər N.Mustafayeva qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, koronavirusa yoluxanlarda əksər hallarda qızdırma, öskürək, tənqəfəslik, daddıbilmə, iybilmənin itirilməsi müşahidə olunur. Lakin bunlar on minlərlə xəstənin ümumiləşdirilmiş bir simptomlarıdır. İshal belə bu xəstəliyin əlaməti ola bilər: "Bu, o demək deyil ki, testləri pozitiv çıxan xəstələrin hamısında həmin simptomlar müşahidə olunacaq. Qızdırması qeydə alınmayan, lakin koronavirus keçirib sağalan xəstələr var. Buna görə də hazırda səhhətimizlə bağlı istənilən

dəyişiklik məsuliyyətimizi artırmalıdır. Adı günlərdən fərqli hiss olunan əlamətlər, yəni iştahasızlıq, əzələ, boynun, baş ağrıları, halsızlıq, yuxuya meyillilik kimi simptomlar da qeydə alınanda maska taxıb, izolyasiya olunmaq lazımdır. Bununla yanaşı, bir gün müşahidə aparmalı və yoxlanmağa cəhd göstərməliyik ki, ətrafımızı da yoluxdurmayaq. Ola bilər ki, həmin əlamətlərlə xəstəlik keçib gedəcək. Lakin başqalarını, risk qrupunda olan əzizlərimizi yoluxdura bilərik. Heç bir şikayəti olmayan profilaktik məqsədlərlə yoxlanan şəxslərdə belə test nəticəsi pozitiv çıxanlar olur. Bu hal daha çox beynəlxalq uçuşlar zamanı qeydə alınır. Həmin şəxslər evdə müalicə alırlar. Şikayətlərə, laborator analizlərə, instrumental diaqnostika metodlarına əsasən müalicə təyin olunur. Hər kəs üçün bu fərdidir. Hətta xəstəlik eyni simptomatika ilə keçsə belə, burada yaş amili, yanaşı xəstəliklər nəzərə alınır və müalicə dəyişə bilər. Standart müalicə müəyyən vitamin qruplarının təyini, o cümlədən tövsiyə xarakterli ola bilər".

Həkim-infeksiyonist vətəndaşları məsuliyyətli və diqqətli olmağa, qaydalara əməl etməyə çağırır: "Xüsusilə hazırkı dövrdə məsuliyyətimiz dəfələrlə artıq olmalıdır. Torpaqlarımızın düşmən tapdığından azad edilməsi uğrunda mübarizəmiz davam edir, cəbhədə döyüşən əsgər-zabit heyətini düşünməliyik. Onların belə fədakarlığı qarşısında qorunma tədbirlərimizi çox görməməliyik. Yoluxma belə artmağa doğru getdikcə səhiyyə işçilərimizin diqqəti yenidən koronavirusa yönəlir, xəstəxanalar dolmağa başlayır, hərbiçilər arasında yoluxma ehtimalı yüksəlir. Hazırkı şəraitdə bunlar ölkəmiz üçün ən arzuolunmaz haldır. Ona görə də hər kəsi kütləvi toplanma yerlərindən uzaq olmağa, buna məcbur olduqda maska taxmağa, sosial məsafə saxlamağa və əl gigiyenasına əməl etməyə səsləyirəm".

Koronavirusdan daha yaxşı qoruyan mövsüm meyvələri

◆ Bəzi mövsümi meyvələri, o cümlədən xurma, heyva, üzüm və s. orqanizmin koronavirusdan müdafiəsini artırır.

Diyetoloqlar koronavirus və tənəffüs infeksiyaları hallarının artdığı dövrdə sağlam qidalanmağa üstünlük verməyi tövsiyə edirlər. Faydalı məhsullar, təbii ki, koronavirusu müalicə eləmir, lakin onlardan istifadə etdikdə orqanizmin immuniteti artır, xəstəliklərə qarşı müqaviməti güclənir.

Yaşlı adam orta hesabla gün ərzində 300 qram tərəvəz və 200 qram meyvə yeməlidir. Ciddi pəhriz saxlamaqdansa, gündə 5-6 dəfə hissə-hissə yemək orqanizm üçün daha faydalıdır.

Mütəxəssislər şirniyyat məmulatlarından az istifadə etməyi məsləhət görürlər. Onların fikrincə, şirniyyat sevənlər armud və gavalıya üstünlük verməlidirlər. Bəzi payız meyvələrinin koronavirusa qarşı faydalı olması vurğulanır. Onların sırasına xurma, heyva, zoğal, üzüm, innab, çaytikanı daxildir. Bundan əlavə, immuniteti gücləndirmək üçün gün ərzində beş qoz yemək məsləhətdir.

Balığın sağlamlıq üçün faydası

◆ Qırmızı ətə müqayisədə balıq daha sağlam protein qaynağıdır. ◆ Bunun səbəbi balıq yağında olan omega-3 yağ turşularıdır. Omega-3 bədənimizin həqiqətən ehtiyac duyduğu "yaxşı" və ya sağlam yağlardır. AZƏRTAC "MedikForum" saytına istinadla balığın faydası barədə məlumat verir.

Zəruri qida maddələri ilə təmin edir. Balıq, D vitamininin ən yaxşı qida mənbələrindən biridir, kalsiumun həll edilməsi və sağlam immun sistemi üçün lazımlı qidadır. Bədənimizin metabolizminə nəzarət edən hormonların istehsal edilməsi üçün lazım olan mineral - yod ilə də zəngindir. Xüsusilə yağlı balıqlarda omega-3 də çoxdur.

Daha sağlam protein mənbəyidir. Balıq əla protein mənbəyidir. Lakin heyvan ətinin növlərindən fərqli olaraq, balıqda çoxlu doymuş yağ yoxdur.

Depressiya riskini və simptomlarını azaldır. Balıq zehni sağlamlıq üçün də faydalıdır. Bir neçə tədqiqat göstərdi ki, omega-3 depressiya əlamətlərini yaxşılaşdırmağa bilər. Bundan əlavə, balığın müntəzəm qəbulu ilk növbədə depressiya riskini azaltmağa kömək edir.

Autoimmun xəstəliklərdən qoruyur. Balıq, xüsusilə yağlı balığın qəbulu, autoimmun xəstəliklərin riskini azaltmağa kömək edə bilər. Ekspertlər hesab edirlər ki, bu müdafiə effekti balıq və balıq yağında omega-3 və D vitamini ilə əlaqələndirilir.

Ürəyin sağlamlığını artırır. Balıqda omega-3 ürəyi iltihabdan qorumağa kömək edir. Bu sağlam yağlar yüksək xolesterolin və yüksək qan təzyiqini azaltmaq üçün çox yararlıdır. Bu faydalar birlikdə ürək sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına kömək edir.

Etibarsız sayılır

Stomatologiya fakültəsinin IV kurs, 717R2 qrup tələbəsi Bəylərov Cəliləğa Şakir oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ələsgərov Elmin Ələsgər oğlunun adına verilmiş şəxsiyyət vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I Müalicə-profilaktika fakültəsinin III kurs, 118A5b qrup tələbəsi Yusifova Nazənin Kamran qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

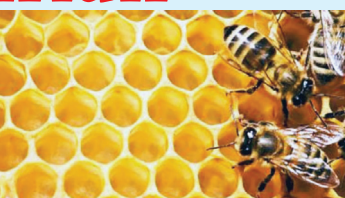
Allah rəhmət eləsin!

ETM-in kollektivi iş yoldaşları Sədaqət Qurbanovaya atası

Ellaz Qurbanovun vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Apiterapiya təbii müalicə üsullarından biridir

◆ Qədim dövrlərdən etibarən unikal xassələrə malik olan bal və arı zəhərindən bir sıra xəstəliklərin müalicəsi zamanı istifadə edilib. Ona görə də alimlər arı məhsullarının kimyəvi tərkibini öyrənilər və beləliklə də apiterapiyada geniş imkanlar açılıb.

Elmi cəhətdən müalicə metodu olan apiterapiya istifadə üçün müəyyən edilmiş yüksək göstəricilərə malikdir. Apiterapiya alternativ tibb və ya təbii üsullardan biridir. Apiterapiya arı və arı məhsulları ilə müalicə deməkdir. Bal, propolis, mum güvəsi, çiçək tozu, güləm, arı südü, arının ölüsü (xitozan) və s. arı məhsulları sayılır. Arının zəhərindən, arı yeşiyinin havasından tutmuş arının ölüsünə qədər hər şey müalicə vasitəsi kimi tətbiq olunur.

Bal ən məşhur arı məhsuludur, ondan müntəzəm istifadə sinir sistemini sakitləşdirir, orqanizmə güc verir və həzm sisteminin işinə faydalı təsir göstərir. Həkim-fitoterapevt qeyd edib ki, balın müxtəlif növləri və hər növün özəlliyi var. Arılar propolisi çiçək tozunun turmurcuqlarından yığır və yuvalarının ətrafına döşəyərək özlərini bakteriyalardan qoruyurlar. Bu, onu göstərir ki, həmin məhsuldan antibakterial vasitə kimi istifadə etmək olar.

Apiterapiya üsulları ilə şəfa tapan xəstələrin sayı ildən-ilə artır. Son vaxtlar tibb elmi apiterapiya vasitəsilə öhdəsindən gəlməyin mümkün olduğu bir sıra xəstəlikləri müəyyən edib.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə
bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin
kompüter mərkəzində yığılır,
səhifələnir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də
çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 98^c
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisensiya H - 022633
İndeks -0269
Sayı 2200